דרישה
DRISHA

AI: A World Without Work (1)

Destroying Jobs

Drisha Winter 2024

Rabbi Jonathan Ziring: jziring@migdalhatorah.org

- In class 1, we will discuss the question of whether there is a problem of developing and implanting new technologies that may put people out of work.
- To this end, we will start with Lisa Simon to discuss the practical issues.

1. דברים יט:יד

(יד) לֹא תַסִּיג גְּבוּל רֵעֶךָ אֲשֶׁר גָּבְלוּ רִאשֹׁנִים בְּנַחֲלָתְךָ אֲשֶׁר תִּנְחַל בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יְקֹוָק אֱלֹקיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ׃

Do not move your neighbour's border [marker], which the original ones have set, in your inheritance which you shall inherit, in the land that the Lord your G-d has given you to possess.

2. שו"ת מהרש"ל סימן פט

כתב הרוקח כל המקפח מחייתו של חבירו הוא בכלל ארור מסיג גבול רעהו ורבים תמהו על דבר זה הלא הלאו דלא תסיג גבול כו' איירי בגוזל תחומו ובא"י...אלא נראה בעיני שכך הוא מקובל מרבותיו דארור משיג גבול רעהו בא להרבות השגת גבול של משא ומתן

[R. Eliezer of Worms] wrote that anyone who sabotages his fellow's livelihood is within the curse of "moving his fellow's border." And many have been astonished by this – isn't [that verse] referring to stealing land in Israel?!... It seems to me that this was the tradition from our teachers – that "cursed is one who moves his friend's border" includes overstepping one's bounds regarding business.

3. תלמוד בבלי מסכת מכות דף כד עמוד א (ועיין סנהדרין פא עמוד א)

לא עשה לרעהו רעה - שלא ירד לאומנות חבירו.

"He did not do evil to his friend" – he did not enter his friend's livelihood.

4. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף כא עמוד ב- כב עמוד א

אמר רב הונא: האי בר מבואה דאוקי ריחיא, ואתא בר מבואה חבריה וקמוקי גביה, דינא הוא דמעכב עילויה, דא"ל: קא פסקת ליה לחיותי. לימא מסייע ליה: מרחיקים מצודת הדג מן הדג כמלא ריצת הדג; וכמה? אמר רבה בר רב הונא: עד פרסה! שאני דגים, דיהבי סייארא. א"ל רבינא לרבא: לימא, רב הונא דאמר כרבי יהודה; דתנן, רבי יהודה אומר: לא יחלק חנוני קליות ואגוזין לתינוקות, מפני שמרגילן אצלו, וחכמים מתירין! אפי' תימא רבנן, עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי יהודה התם - אלא דאמר ליה: אנא קמפלגינא אמגוזי, את פלוג שיוסקי, אבל הכא אפילו רבנן מודו, דא"ל: קא פסקת ליה לחיותי. מיתיבי: עושה אדם חנות בצד חנותו של חבירו, ומרחץ בצד מרחצו של חבירו, ואינו יכול למחות בידו, מפני שיכול לומר לו: אתה עושה בתוך שלך ואני עושה בתוך שלי! תנאי היא; דתניא: כופין בני מבואות זה את זה שלא להושיב ביניהן לא חייט ולא בורסקי, ולא מלמד תינוקות, ולא אחד מבני בעלי אומניות, ולשכנו אינו כופיהו; רשב"ג אומר: אף לשכנו כופיהו. אמר רב הונא בריה דרב יהושע: פשיטא לי, בר מתא אבר מתא אחריתי מצי מעכב, ואי שייך בכרגא דהכא - לא מצי מעכב, בר מבואה אבר מבואה דנפשיה - לא מצי מעכב. בעי רב הונא בריה דרב יהושע: בר מבואה אבר מבואה אחרינא, מאי? תיקו. אמר רב יוסף: ומודי רב הונא במקרי דרדקי דלא מצי מעכב, דאמר מר: (עזרא תיקן להן לישראל שיהו מושיבין סופר בצד סופר. וניחוש דילמא אתי לאיתרשולי. א"ל:) קנאת סופרים תרבה חכמה. אמר רב נחמן בר יצחק: ומודה רב הונא בריה דרב יהושע ברוכלין המחזירין בעיירות דלא מצי מעכב, דאמר מר: עזרא תקן להן לישראל שיהו רוכלין מחזירין בעיירות, כדי שיהו תכשיטין מצויין לבנות ישראל. והני מילי לאהדורי, אבל לאקבועי לא. ואי צורבא מרבנן הוא, אפילו לאקבועי נמי. כי הא דרבא שרא להו לר' יאשיה ולרב עובדיה לאקבועי, דלא כהלכתא, מאי טעמא? כיון דרבנן נינהו, אתו לטרדו מגירסייהו.

§ **Rav Huna said:** There was **a certain resident of an alleyway who set up a mill** in the alleyway and earned his living grinding grain for people. **And** subsequently **another resident of the alleyway came and set up** a mill **next to his. The halakha is that** the first one **may prevent him** from doing so if he wishes, **as he** can **say to him: You are disrupting my livelihood** by taking my customers.

The Gemara suggests: **Let us say** that a baraita **supports his** opinion: **One must distance fish traps from fish,** i.e., from other fish traps, **as far as the fish travels,** i.e., the distance from which the fish will travel. The Gemara asks: **And how much** is this distance? **Rabba bar Rav Huna says: Up to a parasang [parsa].** This indicates that one must distance himself from the place where another has established his business. The Gemara responds that this is no proof: Perhaps **fish are different, as they look around.** One fish explores the area ahead of the others, indicating to them where to go. Once they encounter the first trap they will not approach the second.

Ravina said to Rava: Shall we say that **Rav Huna spoke in accordance with** the opinion of **Rabbi Yehuda? As we learned** in a mishna (Bava Metzia 60a): **Rabbi Yehuda says: A storekeeper may not hand out toasted grain and nuts to children** who patronize his store, **due to** the fact **that he** thereby **accustoms them to come to him** at the expense of competing storekeepers. **And the Rabbis permit** doing so. This indicates that according to the opinion of Rabbi Yehuda, all forms of competition are prohibited, which would include the scenario concerning the mill.

The Gemara rejects this suggestion: **You** may **even say** that Rav Huna holds in accordance with the opinion of **the Rabbis. The Rabbis disagree with Rabbi Yehuda only there, as** the storekeeper **can say to** his competitor: If **I distribute walnuts, you** can **distribute almonds [shiyuskei]. But here,** with regard to a resident of an alleyway who sets up a mill in that alleyway where another mill already exists, **even the Rabbis concede that** the owner of the first mill can **say to him: You are disrupting my livelihood,** as beforehand whoever required grinding came to me, and you have provided them with another option.

The Gemara **raises an objection** from a baraita: **A man may establish a shop alongside the shop of another, and a bathhouse alongside the bathhouse of another, and** the other **cannot protest, because** the newcomer **can say to him: You operate in your** space, **and I operate in my** space.

The Gemara answers: This entire matter **is** a dispute between **tanna'im, as it is taught** in a baraita: **The residents of an alleyway can compel one another** to agree **not to allow among them** in that alleyway **a tailor, a tanner, a teacher of children, nor any type of craftsman.** They can bar outside craftsmen from plying their trade in that alleyway. **But one cannot compel his neighbor,** i.e., one who already lives in the alleyway, to refrain from practicing a particular occupation there. **Rabban Shimon ben Gamliel says:** One can **even compel his neighbor** not to conduct such work in the alleyway. Rav Huna holds in accordance with the opinion of Rabban Shimon ben Gamliel.

Rav Huna, son of Rav Yehoshua, says: It is **obvious to me** that **a resident of** one **town can prevent a resident of another town** from establishing a similar business in the locale of the first individual. **But if he pays the tax of that** first town, **he cannot prevent him** from doing business there, as he too is considered a resident of the town. **The resident of an alleyway cannot prevent a resident of his alleyway** from practicing a particular trade there, in accordance with the opinion of the Rabbis in the baraita, and contrary to the opinion of Rabban Shimon ben Gamliel.

With these conclusions in mind, **Rav Huna, son of Rav Yehoshua, raises a dilemma:** With regard to **a resident of** one **alleyway** protesting about **a resident of another alleyway** conducting business there, **what** is the halakha? No answer was found, and the Gemara states that the dilemma **shall stand** unresolved. **Rav Yosef said: And Rav Huna,** who said that a resident of an alleyway can prevent another from setting up an additional mill, **concedes with**

regard to those who teach children that one cannot prevent him from working, **as the Master said: Ezra instituted** an ordinance **for the Jewish people** requiring **that they establish** one **teacher alongside** another **teacher,** to raise the standard of teaching.

The Gemara challenges: **And let us be concerned lest** the teachers **will** thereby **come to be negligent.** Rav Yosef **said to** the Sage who raised this objection:

Jealousy among teachers increases wisdom.

Rav Naḥman bar Yitzḥak said: And Rav Huna, son of Rav Yehoshua, who said that townspeople can bar craftsmen who come from other cities, **concedes with regard to** perfume **salesmen who travel from** one **town** to another **that** the townspeople **cannot prevent** them from entering their town. **As the Master said: Ezra instituted** an ordinance **for the Jewish people that** perfume **salesmen shall travel from town to town so that cosmetics will be available to Jewish women.** Since this ordinance was instituted on behalf of Jewish women, the Sages ruled that these peddlers could not be barred from entering a town.

The Gemara continues: **And this matter** applies only to one who seeks **to travel** from town to town as a salesman. **But** if he wants **to establish** a shop, this ruling was **not** stated, and the townspeople can prevent him from doing so. **And if he is a Torah scholar he may even establish** a shop as a perfume salesman. This is **like that** incident in **which Rava permitted Rabbi Yoshiya and Rav Ovadya to establish** a shop **not** in accordance **with the *halakha*. What is the reason** for this ruling? The reason is that **since they are rabbis, they are likely to be distracted from their studies** should they be required to travel from place to place.

5. שו"ת הרמ"א סימן י

צריכין אנו לחלק דבדבר דברי היזקא... כ"ע מודו דהלכתא כרב הונא

We must distinguish – for when there is certain harm... everyone agrees that the law is like Rav Huna.

6. פתחי תשובה חושן משפט סימן קנו

דהיכא דבא השני לדחות הראשון לגמרי ולבטל אותו ממחייתו ...כו"ע מודו דמצי מעכב

When the second comes to fully force out the first and eliminate his livelihood... everyone agrees he can prevent it.

7. רמ"א חושן משפט הלכות נזקי שכנים סימן קנו

י"א אבל אם נותנין יותר בזול, או שהיא יותר טובה, שאז נהנין הלוקחין מהן, אין מוכרי הסחורות יכולים למחות

Some say that [if the merchants coming into the city] sell for cheaper, or it is better quality, and thus the customers benefit, the [local] businesses cannot stop them.

8. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף כא עמוד א

ואמר רבא: האי מקרי ינוקי דגריס, ואיכא אחרינא דגריס טפי מיניה - לא מסלקינן ליה, דלמא אתי לאיתרשולי. רב דימי מנהרדעא אמר: כ"ש דגריס טפי, קנאת סופרים תרבה חכמה.

Rava said, these teachers of children, and there are others who teach better, we don't remove [the first ones] as they might become derelict. R. Dimi from Naharda says [if we do remove him], he'll teach better – for the jealousy of scholars increases wisdom.

9. Shut Asher Weiss 1:101

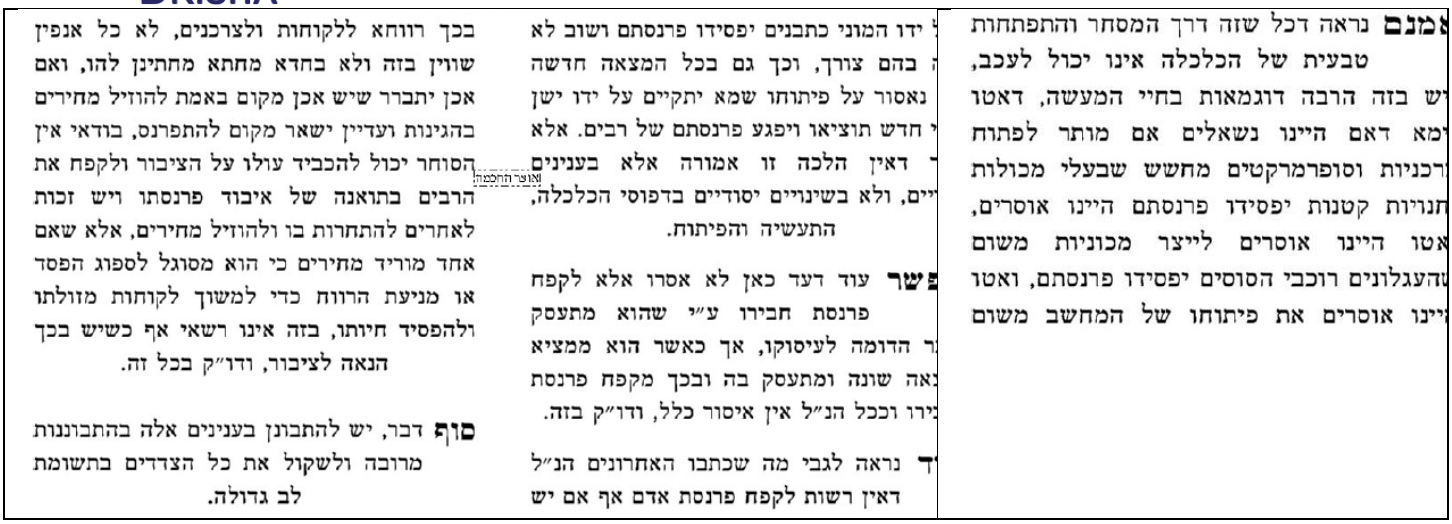

אמנם נראה דכל שזה דרך המסחר והתפתחות טבעית של הכלכלה אינו יכול לעכב, יש בזה הרבה דוגמאות בחיי המעשה, דאטו ומא דאם היינו נשאלים אם מותר לפתוח רכניות וסופרמרקטים מחשש שבעלי מכולות חנויות קטנות יפסידו פרנסתם היינו אוסרים, אטו היינו אוסרים לייצר מכוניות משום שהעגלונים רוכבי הסוסים יפסידו פרנסתם, ואטו היינו אוסרים את פיתוחו של המחשב משום

ל ידו המוני כתבנים יפסידו פרנסתם ושוב לא ה בהם צורך, וכך גם בכל המצאה חדשה נאסור על פיתוחו שמא יתקיים על ידו ישן חדש תוציאו ויפגע פרנסתם של רבים. אלא ד דאין הלכה זו אמורה אלא בענינים יים, ולא בשינויים יסודיים בדפוסי הכלכלה, התעשיה והפיתוח.

פשר עוד דעד כאן לא אסרו אלא לקפח פרנסת חבירו ע"י שהוא מתעסק ר הדומה לעיסוקו, אך כאשר הוא ממציא נאה שונה ומתעסק בה ובכך מקפח פרנסת ירו וככל הנ"ל אין איסור כלל, ודו"ק בזה.

יד נראה לגבי מה שכתבו האחרונים הנ"ל דאין רשות לקפח פרנסת אדם אף אם יש

בכך רווחא ללקוחות ולצרכנים, לא כל אנפין שווין בזה ולא בחדא מחתא מחתינן להו, ואם אכן יתברר שיש אכן מקום באמת להוזיל מחירים בהגינות ועדיין ישאר מקום להתפרנס, בודאי אין הסוחר יכול להכביד עולו על הציבור ולקפח את הרבים בתואנה של איבוד פרנסתו ויש זכות לאחרים להתחרות בו ולהוזיל מחירים, אלא שאם אחד מוריד מחירים כי הוא מסוגל לספוג הפסד או מניעת הרווח כדי למשוך לקוחות מזולתו ולהפסיד חיותו, בזה אינו רשאי אף כשיש בכך הנאה לציבור, ודו"ק בכל זה.

סוף דבר, יש להתבונן בענינים אלה בהתבוננות מרובה ולשקול את כל הצדדים בתשומת לב גדולה.

It seems that this is the way of trade and the natural development of the economy cannot be delayed, and there are many examples of this in real life. Can you say that if asked whether it is permitted to develop wholesalers and and supermarkets out of concern that it will put *makolet* and other small stores to lose their livelihood? Can you forbid cards because it will put wagon drives who ride horses to lose their livelihood? Would we ban the development of the computer because it would cause masses of stenographers to lose their livelihoods and they would no longer be needed? The same is true for every new invention – should we forbid their development lest it be fulfilled through it that "the old will be taken out because of the new" and it will hurt the livelihoods of many? Rather it is clear that the law is only stated in incidental cases, not with fundamental changes to the to the means of production in the economy, of production and development.

It is further possible that it is only forbidden to undermine the livelihood of one's friend by being involved in the the same business as him. However, if you invent something new and through involvement in it you undermine your friend's livelihood and the anything similar, there is not prohibition at all. Be pricise in investigating this.

It further seems from the later authorities regarding what they wrote about one having no permission to undermine another's livelihood, even if there is benefit to the buyers and consumers, that not all cases are equal and we do not treat them all in the same way. If it becomes clear that there is a real way to lower prices properly, while leaving room to make a living, certainty the merchant cannot make the yoke on the community heavier and undermine the masses with a claim that they will lose their livelihood. Others have the right to compete and lower prices. Only if one lowers prices because he can absorb the losses or loss of profit to attract customers from the other to make him lose his livelihood, in such as case he may not, even if the community would gain. Be precise in all of this.

In conclusion, one must probe this things carefully and weigh all sides with great care.

10. Ibid re: Poaching Clients

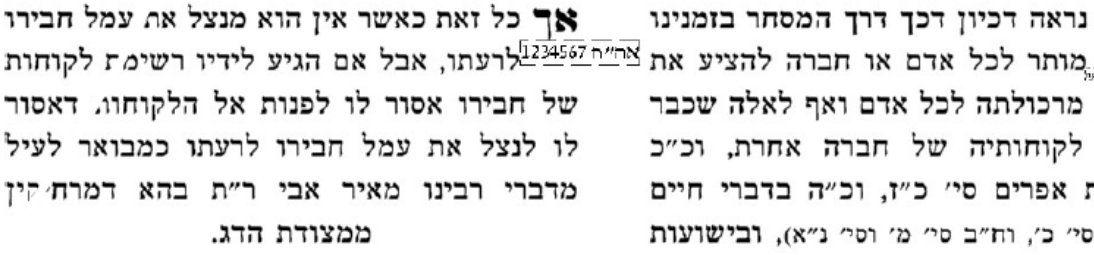

ולהלכה נראה דכיון דכך דרך המסחר בזמנינו מותר לכל אדם או חברה להציע את שרותיה או מרכולתה לכל אדם ואף לאלה שכבר נמנים על לקוחותיה של חברה אחרת, וכ"כ בשו"ת בית אפרים סי' כ"ז, וכ"ה בדברי חיים (חו"מ ח"א סי' כ', וח"ב סי' מ' וסי' נ"א), ובישועות

אך כל זאת כאשר אין הוא מנצל את עמל חבירו לרעתו, אבל אם הגיע לידיו רשימת לקוחות של חבירו אסור לו לפנות אל הלקוחות, דאסור לו לנצל את עמל חבירו לרעתו כמבואר לעיל מדברי רבינו מאיר אבי ר"ת בהא דמרחיקין ממצודת הדג.